

2004/11715 D.T.R.

PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL DE LA RIBA (ALT CAMP)

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial
i Obres Públiques
Direcció General d'Urbanisme
Comissió Territorial d'Urbanisme
de Tarragona

Aprobat definitivament per la Comissió
Territorial d'Urbanisme de Tarragona
en sessió 12.05.2004
i acordada la seva publicació a l'efecte
d'executivitat en 02.02.2006
tenint en compte les prescripcions
esmentades a l'acord, que han estat
incorporades d'ofici.

13 GEN. 2006

TEXT REFÓS

LA SECRETÀRIA

10 ABR. 2006

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial
i Obres Públiques
Direcció General d'Urbanisme
Servei Territorial de Tarragona

DILIGÈNCIA:

Per fer constar, que el present Text refós del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal del municipi de La Riba (Alt Camp), ha estat verificat pel Ple Municipal en la seva sessió de data 4 de gener de 2006.

La Riba, 4 d'abril de 2006.

Núria Alegret Fontana
Secretària acctal.

**MEMÒRIA INFORMATIVA, D'ORDENACIÓ I INFORME
MEDIAMBIENTAL DEL PLA D'ORDENACIÓ
URBANÍSTICA MUNICIPAL DE LA RIBA (ALT CAMP)
(TEXT REFÓS DE L'APROVACIÓ DEFINITIVA)**

MEMÒRIA INFORMATIVA

MEMÒRIA INFORMATIVA

Enclotada i escalonada en el congost del Francolí i la vall del Brugent, entre la serra de Prades i la serra de Miramar, la Riba s'ha desenvolupat econòmicament i urbanística, condicionada per la seva relació amb aquests rius.

Aprovat definitivament per la Comissió Territorial d'Urbanisme de Tarragona en sessió 12.09.2004 i acordada la seva publicació a l'efecte d'execució el 02.02.2006 tenint en compte les prescripcions que han estat incorporades d'ofici.

LA SECRETÀRIA

La localització d'activitats papereres², que es produeix ja al segle XII, fou la resposta tant a la recerca de les energies i matèries necessàries per al desenvolupament d'aquelles activitats econòmiques, com a les dificultats per a la pràctica agrícola en un medi natural, abrupte i amb excessiu pendent, amb poques condicions per al seu exercici.

L'anàlisi morfològica de l'actual nucli urbà mostra les diferents estratègies d'adaptació a aquest medi, així com la importància, l'omnipresència, de l'espai modern i contemporani de l'activitat paperera; de les fàbriques.

Tanmateix, els nous condicionaments econòmics, més enllà de situacions conjunturals, i el nou marc tècnic-científic i de transformació de les estructures socio-econòmiques, permet i fa necessària una nova proposta d'ordenació urbanística. Ordenació que ha de plantejar de bell nou la relació amb un medi tant potent, el pendent i els rius, i considerar tant la possibilitat de noves implantacions econòmiques com la compatibilitat entre diferents usos; el residencial, el turístic i el industrial.

Situació, connectivitat i estructura

El municipi de la Riba, de 8,06 Km² d'extensió, es localitza a l'extrem nord-occidental de la comarca de l'Alt Camp confrontant amb els termes municipals de Vilaverd i Montblanc al nord, amb Valls a l'est, amb Alcover al sud, i amb Mont-ral a l'oest.

La Riba gaudeix d'una bona situació, per la seva proximitat a ciutats com Reus, Valls o Montblanc, factor bàsic per al desenvolupament de determinades activitats econòmiques, alhora que la seva connectivitat, que sempre convé millorar, a la xarxa viària i ferroviària és un element a no menystenir. Així la Riba es connecta mitjançant la carretera comarcal C-240 (Reus-Montblanc) a 21 quilòmetres de la capital del Baix Camp i a 6 de la capital de la Conca de Barberà. L'aproximació a Valls es realitza mitjançant o bé la combinació C-240 direcció Alcover (2 quilòmetres) i, passant per Picamoixons la TV 7421 (6 quilòmetres) o bé la combinació C-240 fins Alcover (8 quilòmetres) i la T-724 (9 quilòmetres). Convé remarcar, sobretot, la proximitat a les entrades i sortides de Montblanc i Valls de l'autopista A-2.

A la vegada, la Riba disposa d'un baixador en la línia de RENFE en direcció Montblanc-Lleida- i Picamoixons-Valls-Barcelona o Ricamoixons-Reus-

1. El truc d'embut, així s'anomenava l'actual estret de la Riba en la Carta de Població (1155) de Ramon Berenguer IV adreçada als habitants de Montblanc i Vilaverd.¹

2. Cal destacar la existència de molins de paper ja en segle XII. El manteniment de les seves activitats al llarg de l'Edat Mitjana i Moderna els situa com els autèntics precedidors de les indústries papereres modernes i contemporànies.²

Tarragona. D'una freqüència, però, reduïda: dos viatges diaris cap a Alcover, Reus i Tarragona, dos diaris en direcció Valls i Barcelona i tres diaris cap a Montblanc i Lleida.

Per altra banda, pel terme de la Riba, i amb un traçat semblant a la via de RENFE i la mateixa carretera, s'està construint actualment (març de 2002) el traçat del Tren de Gran Velocitat (TGV). De nou el pas de la Riba és el pas natural per accedir al Camp de Tarragona, tot venint de les depressions prelitorals i centrals.

El municipi de la Riba s'estructura en diversos agrupaments urbans. El nucli del Cap de la Riba és a la part de dalt del poble, a l'extrem superior del carrer de la Costa Alta, i constituïa anys enrere el nucli d'habitatges dels habitants ocupats majoritàriament en l'agricultura i la ramaderia. El nucli central del poble es troba a la part inferior del carrer abans esmentat.

Entre ambdós nuclis hi ha el barri dit els Molins de Més Amunt. A la banda esquerra del Francolí hi ha el barri de la Carretera, iniciat al segle XVII, format per dues rengleres de cases disposades al llarg d'aquesta via de comunicació. Separat del barri de la Carretera, més avall, hi ha el nucli de la Ràpita. A poca distància del nucli, vall del Brugent amunt, hi ha la urbanització les Hortases, de no gaire grandària i on es combina la residència principal amb la secundària.

Finalment la cobertura de telefonia mòbil, sigui de qualsevulla companyia, és clarament deficient.

Del marc natural

El terme municipal és tot ell pendent i abrupte. El puig de Marc és la cota màxima, amb 724 metres, en la serra de Prades. Les calcàries predominen, i caracteritzen el paisatge. Els rius, Brugent i Francolí, han modelat aquests materials, en forma de congostos, i estructuren el territori. Les fonts són freqüents en el terme. Les avingudes d'aigua, tant pròpies del règim i cabals mediterranis, es produeixen cíclicament i amb unes intensitats notabilíssimes. La darrera, d'importància, data de l'any 1994 i el desbordament implicà greus desperfectes en els habitatges, implantacions industrials i infraestructures.

La vegetació és la pròpia mediterrània, conseqüència d'un procés d'adaptació a una zona amb una pluviositat més aviat feble i a una pressió andrògina intensa. Així, els alzinars, el bosc típic mediterrani amb presència d'alzines (quercus ilex) i garrics (Quercus coccífera)), per un procés de degradació, han retrocedit la seva presència en benefici de les garrigues i brolles (formacions vegetals esclarissades i baixes) juntament amb el pi blanc (pinus halipensis). Cal destacar la nefasta influència dels incendis forestals. El darrer, d'importància, es produí l'any 1986 i tingué gravíssimes conseqüències a la superfície forestals i arbustiva, i implica un greu retrocés d'aquestes superfícies. Encara avui el paisatge de la Riba transmet els efectes d'aquell incendi.

En conseqüència els usos del sòl que predominen majoritàriament són, per ordre d'importància, les zones de matolls, és a dir, espais naturals però

mancats de coberta vegetal prou densa, i les zones boscoses. Segons el Cens Agrari de 1989, aquestes dues superfícies assolien el 88% de les 557 hectàrees de la superfície agrària del terme, mentre les terres llaurades només representaven el 2,5% i les altres el 9,5%.

Dels processos econòmics i els seus contextos històrics

Els orígens i antecedents medievals de la Riba estan prou documentats i el situen sota el domini del comte de Barcelona, Ramon Berenguer IV, als inicis del segle XII. Ja des dels orígens les referències als molins són manifestes³

A la carta de població donada per Ramon Berenguer IV als habitants de Montblanc i Vilaverd, el 1155, s'anomena l'estret de la Riba amb el nom de Troc d'Embut. El 1159, el comte de Barcelona fa donació a Guillem de Vilagrassa i a la seva muller Pucululla i a tota la seva descendència, d'un molí al terme de la Riba, sota el coll de Cots. Els beneficiaris, un cop bastit el molí, tenien l'obligació de pagar-li el terç de les rendes. El testament de Guillem d'Alcarràs, datat el 1176, parla de l'existència d'una possessió, probablement d'un castell, a la Riba. El 1190 hi ha batalla de la reina, Esteve, el qual intervé en la redacció de certs documents, fet que significa la presència d'un nucli de població ja consolidada. La mateixa reina, Sança, promogué un plet amb l'arquebisbe de Tarragona, Ramon de Castellterçol, sobre la dominatura dels llocs termes de l'Albiol i de la Riba. Al·legava l'actora la propietat de tots aquests termes dient havent-los rebut en dot de matrimoni del seu marit ja difunt, el qual n'era propietari en virtut de la concòrdia dita Ad Perennum signada entre el rei i l'arquebisbe. L'any 1198 arribaren, finalment, a un acord pel qual la Riba passava als dominis de l'arquebisbe en canvi dels drets que aquest tenia sobre el terme de Mont-roig. Cal dir que a butlla de Celestí III la Riba ja figurava com una possessió exclusiva de la mitra. Malgrat tot, un document, signat el 30 de gener de 1327 pel rei Alfons IV autoritzant son germà Ramon Berenguer per vendre o empenyorar la vila i el terme de la Riba sembla contradir la sentència abans concordada. D'altra banda, abans, ja hi havia hagut un altre plet entre Ramon Folc (IV) de Cardona i Dalmau d'Albiol, castlà de la Riba, en el qual intervingueren diversos jutges que dictaminaren sentència a favor del primer, el 1240.

Al començament del segle XIII hi havia a la Riba diversos molins, dels quals alguns són esmentats com a molendis draparis, denominació que hom interpreta (Bofarull i Pau Vila) com a molins de draps, és a dir, com a manufactures de papers. Aquest seria el primer precedent conegut de l'instal·lació de la indústria paperera que tanta importància tindrà en el futur del municipi. El 23 d'octubre de 1584, el canonge Antonio Castro, Procurador general de l'arquebisbe Antoni Agustí autoritzà Llorenç Roig, pagès de la Riba, a edificar un molí draper junt a un altre de fariner que ja funcionava a la ribera esquerra del riu Brugent, en terme de Vilaverd, en canvi del pagament d'un cens anual de 5 sous pagadors el dia de Nadal.

³ Al començament del segle XIII hi havia a la Riba diversos molins, dels quals alguns són esmentats com a molendis draparis, denominació que cal interpretar com a molins de draps, és a dir, com a manufactures de papers. Aquest seria el primer precedent conegut de l'instal·lació de la indústria paperera que tanta importància tindrà en el futur del municipi.

L'agricultura ha estat, a la Riba, una activitat enfrontada amb unes condicions naturals poc propícies per al seu conreu. Així, les terrasses han estat sempre un element per a fer-la possible. La majoria d'aquestes foren construïdes al llarg dels segles XVIII i XIX (el període de la transició demogràfica que poblà amb escreix el país, i generà una pressió sobre el territori, que no minvarà fins no ben entrada la industrialització) i les seves dimensions són molt reduïdes, excedint rarament dels cinquanta metres quadrats. A finals, doncs, del segle XIX s'arribà al màxim històric d'aprofitament del terme per a l'activitat agrícola; poc més de la meitat d'aquest, destacant, en quant a ocupació del sòl, els conreus de la vinya (111 Ha.), l'olivera (66 Ha.). De les altres activitats agràries, no agrícoles, destacaven els boscos (53 Ha.), les pastures (156 Ha). Les terres inconreables ocupaven 153 Ha.

La transformació d'aquest paisatge ha estat profunda i constant al llarg del segle XX. Transformació basada en l'abandó de l'activitat agrícola entesa com una activitat comercial, esdevenint avui una activitat, gairebé marginal. De l'agricultura entesa com a la generació d'una producció per a vendre s'ha passat a una activitat per a ús particular, i en conseqüència de poc consum de territori.

Tanmateix aquest fet que en altres indrets del país ha significat la crisi no només del món agrícola sinó també demogràfica, a la Riba no ha estat així perquè l'agricultura des de fa temps no és l'activitat principal, és la indústria paperera lligada al descens ràpid de les aigües dels rius Brugent i Francolí. Les implantacions industrials s'han aprofitat i s'aprofiten de la potència que genera aquest cabal, format per les aigües de la Font Gran i les desviades del riu Brugent per la resclosa dels Paperers.

L'arrencada industrial de la Riba té el seu inici en el segle XVIII a partir de l'establiment en el terme dels primers molins paperers moderns. Durant aquell segle augmentaren les instal·lacions d'aquests molins, tant a dins de la vila com als marges dels rius Brugent i Francolí, i es produeix una expansió demogràfica notable passant dels 84 habitants, l'any 1719, als 552 en el 1787 conseqüència de la combinació dels processos de la transició demogràfica⁴ i les implantacions industrials esmentades. L'arrencada demogràfica es mantindrà fins a meitat del segle XIX. Segons el primer cens modern, el del 1857, la Riba assoleix els 1697 habitants, el seu màxim històric, i es localitzen en el seu terme quaranta dos molins paperers. Aquests eren emplaçats en tres zones diferents: vint dins la vila, quinze a la vora del riu Brugent i set a la del Francolí. Els molins de la vila s'arregleraven tots a un sol costat de l'estret i costerut carrer de la Costa Alta, i l'aigua saltava d'un molí a l'altre fins al capdavant del poble. Els més antics eren el molí del Siurana, datat el 1721, el molí de Can Camps, del 1758, i el molí del Cap de la Riba, del 1791. El diccionari geogràfic de Pasqual Madoz⁵ (1849) censa cent cinquanta cases i destaca la implantació

⁴ La transició demogràfica és el pas d'un règim demogràfic antic, basat en una alta mortalitat i una elevada fecunditat, a un règim demogràfic modern on les dues variables tendeixen a la baixa. El procés de transició implica una primera davallada de la mortalitat, fet que implicarà uns creixements importants de la població. La transició demogràfica, als països europeus, es produeix entre finals del segle XVIII i mitjans del XIX i va associada a la revolució industrial i els avenços mèdics.

⁵ El diccionari de Madoz destaca "...el rio Francolí, cuyas aguas dan tambien impulso á la maquinaria de varios artefactos..." i "En la Guerra de la Independencia y en las que han sucedido ha sido uno de los pueblos que mas

d'indústries de paper, filats i teixits de cotó.

A partir de finals del segle XIX la població minvarà i el cens de 1900 fixa en 877 els habitants de la Riba. Aquesta tendència al decreixement es mantindrà durant la primera meitat del segle XX (798 habitants segons el cens de 1930, 760 segons el de 1950). En el tercer quart del segle XX la població presentarà sensibles augments (936 segons el cens de 1970 i 975 segons el padró de 1975, 992 segons cens de 1981). Tanmateix, a partir dels anys vuitanta, les profundes transformacions estructurals que han afectat l'economia catalana en general i, sobretot, en la estructura industrial, en particular, significaren una regressió continuada de la població ocupada en la indústria i en conseqüència la població de la Riba, de base industrial predominantment, anirà davallant (cens de 1991: 911, padró de 1996: 820).

Situació demogràfica i econòmica actual i, perspectives

Les darreres dades demogràfiques mostren una accentuació de la davallada demogràfica iniciada als anys noranta. Així les rectificacions anuals del padró municipal d'habitants mostren una disminució notable, situant-se l'actual nombre d'habitants de la Riba en 704 habitants.

any	1998	1999	2000	2001
població	785	763	732	704

Font: Dades de la rectificació anual del padró municipal a 1 de gener.

L'anàlisi de l'estructura per edats mostra una població envellida, qüestió que es reflecteix en el comportament del moviment natural que mostra una dinàmica clarament negativa pel major pes de les defuncions en front dels naixements (les darreres dades corresponents a l'any 1997 registren 10 defuncions per dos naixements). Per tant el procés d'envelliment és doble: pel capcer, cada cop hi ha més població de més edat, i per la base, cada vegada hi ha menys infants.

L'evolució de la població per grans grups d'edat mostra la importància creixent del grup d'edat majors de 65 anys que assoleix l'any 1996 un pes relatiu del 22%, doblant en quinze anys el seu pes relatiu dins el total de la població municipal, superior al pes relatiu de la comarca, que és del 19,1%, i de Catalunya, que és del 16,3% en el mateix període. El descens del grup d'edat infantil és important i preocupant.

Evolució de la població per grans grups d'edat. 1981-1991-1996.

Per edats	Anys		
	1981	1991	1996
De 0 a 14 anys	23,2	17,2	14,1
De 15 a 64 anys	65,7	66,4	63,9
Més de 65 anys	11,1	16,4	22

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

han padecido en aquella parte de Cataluña, por los numerosos ataques que se han dado en el célebre paso del coll del Puerto de la Riba."'

L'anàlisi de l'estructura familiar assenyala, segons dades del padró municipal d'habitants de 1996, l'existència de 288 estructures familiars de les quals són predominants les nuclears amb fills, 49%, les nuclears sense fills, 25% (que recullen dues situacions del cicle diferents, la llar amb una parella que fa poc temps que és casada, i la llar on només resten els pares perquè els fills ja s'han independitzat) i les llars sense nucli i amb una única persona (majoritàriament vídues) amb un 16%. L'anàlisi d'aquestes 288 llars segons el nombre de persones mostra com les formades per dues persones són les predominants, un 28,1% i indicador indirecte de l'envelliment de la població, seguit de les constituïdes per tres membres amb un 25,3%, de les quatre persones amb un 22,4%, i les de 1 persona amb 15,6% i més de cinc persones, un 10,8%, amb menor pes relatiu.

Estructura familiar. 1996. Llars per tipus de nucli.

Sense nucli amb dues o més persones	5
Amb nucli parella sense fills	73
Amb nucli parella amb fills	143
Amb nucli pare o mare amb fills	20
Amb dos nuclis o més	2
Total	288

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

L'altre component dels creixements demogràfics, el moviment migratori, mostra com la Riba ha esdevingut un municipi emigratori, i d'una manera clara, els 992 habitants registrats l'any 1981 han esdevingut 704 l'any 2001, sent l'emigració la causa fonamental, a causa de les profundes modificacions de l'estructura productiva de les implantacions industrials existents al municipi que, entre altres qüestions, ha implicat la reducció de llocs de treball i el tancament d'algunes implantacions. Especialment notable és l'emigració d'aquest darrers anys. El destí no és a la comarca, sinó que de manera majoritària és la resta de Catalunya.

L'anàlisi de la població segons el seu lloc de naixement mostra, segons dades de 1996, un 75% de població nascuda a Catalunya i un 24% nascuts a la resta de l'Estat Espanyol i un 1% a l'estranger. Sens dubte les dades del Cens del 2001, degut a la emigració que s'ha produït en el darrer quinquenni, mostraran un augment del pes relatiu de la població nascuda a Catalunya.

Per tant l'actual despoblament juntament amb l'envelliment és presenten com les qüestions principals per el desenvolupament, i la proposta urbanística, de manera indirecta però coordinada amb altres iniciatives locals, ha de disposar de mecanismes per acarar-la. La generació i, o captació de noves activitats econòmiques invertiria la dinàmica tant de l'envelliment de la població com de la pèrdua d'habitants.

L'anàlisi de la mobilitat obligada pel que fa als desplaçaments residència-treball, dades de l'any 1996, mostra un nivell d'autocontenció elevat, un 63%, i una capacitat d'atracció, de població d'altres municipis, gens menystenible que representa 51% del total d'ocupats en el municipi. El saldo entre aquells habitants que vénen a treballar a la Riba i els habitants de la Riba que van

treballar a altres municipis és favorable als primers, en 96 treballadors, fet molt positiu per l'economia de la Riba.

Mobilitat obligada. 1996, Desplaçaments residència-treball

Dins del municipi (a)	192
A altres municipis de la comarca (b)	51
Fora de la comarca	60
Des d'altres municipis de la comarca (d)	59
Des d'altres comarques (e)	148
Saldo f = (d+e)-(b+c)	96

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

L'anàlisi de la mobilitat obligada per raons d'estudi, 1996, mostra un nivell d'auto-contenció màxim pel que fa a l'ensenyament primari, l'únic equipament existent al municipi, i un nivell mínim pel que fa als altres ensenyaments. El saldo de mobilitat d'ensenyament és clarament negatiu, amb -56, com succeeix en tots els municipis de la comarca a excepció de la capital, Valls, que concentra l'oferta d'ensenyament secundari.

Mobilitat obligada. 1996, Desplaçaments residència-estudi

Dins del municipi (a)	84
A altres municipis de la comarca (b)	45
Fora de la comarca	15
Des d'altres municipis de la comarca (d)	0
Des d'altres comarques (e)	4
Saldo f = (d+e)-(b+c)	-56

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

El nivell d'instrucció de la població, segons dades del padró de 1996, s'estructura per una majoria, 68,12%, amb estudis primaris, seguida, amb un 13,89% amb estudis secundaris, un 10,85% sense titulació i un 7,14% amb titulació universitària. Aquesta estructura tendeix a augmentar pels grups amb major titulació.

Un dels trets de característics de la Riba, pel que fa a la seva grandària poblacional i el seu entorn geogràfic, és l'existència en el seu terme de nombroses implantacions industrials, especialment papereres. Tot i la reducció d'aquestes implantacions ocorregudes els darrers anys a la Riba, l'any 1997 es registraven 9 establiments industrials sobre un total de 48 activitats econòmiques. Sis d'elles amb el règim jurídic de societat anònima i dues de societat limitada. Dels establiments de comerç al detall, sis corresponen a productes alimentaris, i, dels establiments de serveis, dos son d'hoteleria i dos establiments de mediació financera.

Localització de l'activitat econòmica. 1997. Establiments i professionals per sectors.

Indústria	9
Construcció	7
Comerç al detall	10
Serveis	17
Professionals i artistes	5
Total	48

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

Pel que fa a la població ocupada, el sector d'activitat predominant a la Riba és la indústria (68,6%) tot i el descens en què es troba immers des de fa quinze anys. El sector serveis segueix augmentant i assoleix ja el 25,%. Les altres activitats són de molt menor importància, la construcció, amb un 5,3%, i l'agrari, amb un 0,3%. Cal assenyalar d'aquesta darrera activitat no s'hi comptabilitzen les activitats agràries a temps parcial.

Població ocupada per sectors d'activitat. 1988-1991-1996

Anys	1986	1991	1996
Agrari	0	0,6	0,3
Indústria	76,9	69,4	68,6
Construcció	4,4	5,5	5,3
Serveis	17,1	24,5	25,8

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

De l'anàlisi dels principals rendiments declarats en l'impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF), segons dades de 1997, el 83,6% eren rendiments del treball i el 6,4% empresarials i professionals.

El Parc d'automòbils, dades de l'any 1998, és de 513 vehicles, dels quals el 73% són turismes, 375 turismes per 288 llars familiars.

Parc d'automòbils. 1998.

Turismes	375
Motocicletes	26
Camions i furgonetes	91
Tractors	8
Autobusos i altres	13
Total	513

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

El grau de conservació dels edificis mostra un preocupant grau de deficiència. Així dels 182 edificis existents, un 18,1% mostren alguna deficiència, un 3,3% en mal estat, i un 2,2 estant en estat ruïnós, segons dades del 1990.

Pel que fa a l'evolució de la tipologia dels habitatges familiars destaca tant la reducció del nombre d'habitatges en el període estudiat, del 1981 al 1991, com l'augment del tipus principal en front del secundari. Ambdues dinàmiques són contràries a les que es produeixen a la comarca i al conjunt de Catalunya. Habitatges familiars segons el tipus. 1981-1991.

	1981	1991
Principal	74	78,8
Secundari	20,54	11,9
Vacant	5,5	9,3
Altres	0	0
Total	400	387

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

L'anàlisi de les característiques dels 305 habitatges principals, segons dades del cens d'habitatges de 1991 és la següent:

Característiques dels habitatges principals: Superfície útil. 1991.

Fins a 49 m2	4,6
De 50 a 69 m2	29,5
De 70 a 99 m2	48,6
De 100 a 119 m2	9,8
De 120 a 149 m2	3,6

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

Característiques dels habitatges principals: Segons instal·lacions i serveis

Aigua calenta	85,2
Gas per canonades	3,6
Bany o dutxa	95,4
Telèfon	73,8
Calefacció	97
Refrigeració	5,9

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

MEMÒRIA D'ORDENACIÓ

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial
i Obres Públiques
Direcció General d'Urbanisme
Comissió Territorial d'Urbanisme
de Tarragona

MEMÒRIA INFORMATIVA I D'ORDENACIÓ

MEMÒRIA D'ORDENACIÓ

1. Motivació.

Des de l'anàlisi del planejament vigent i de les necessitats actuals, podem dir que hi ha diferents motius que justifiquen l'elaboració d'aquests Pla d'ordenació urbanística municipal:

Refondre en un únic document les modificacions de la Delimitació del Sòl Urbà tramitades i aprovades.

Establir una regulació del fet industrial.

Incorporar les noves infraestructures.

Facilitar el desenvolupament dels àmbits que la Delimitació del Sòl Urbà contemplava, com a unitats d'actuació a desenvolupar amb plans especials.

La incorporació de les iniciatives de l'Ajuntament.

2. Àmbit del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal i període de vigència.

El Pla d'Ordenació Urbanística Municipal abasta la totalitat del terme municipal de la Riba. N'afecta el nucli de població, l'activitat industrial dins d'aquest, i el sòl rústec.

S'hi preveu un període mínim de 4 anys, si les circumstàncies a definir en el document final no fan aconsellable una revisió prèvia.

3. Criteris i objectius.

Aquest projecte de Pla d'Ordenació Urbanística Municipal no pretén ser un document que trenqui amb els documents urbanístics vigents ni amb els seus criteris, sinó que vol adequar-los a les necessitats actuals, en funció del desenvolupament produït, adaptant-se als recursos econòmics, públics i privats, i incloent-hi les mancances detectades i les noves actuacions.

3.1. Criteris generals:

Mantenir la doble naturalesa del nucli urbà, residencial i industrial.

Incorporar les modificacions del planejament que han estat tramitades i aprovades.

Preveure les reserves de terreny per a les noves infraestructures generals: ferroviària i viària.

Conservació del medi rural per tal de permetre les activitats agrícoles tradicionals, respectant l'entorn, amb una protecció del paisatge natural i del sòl no urbanitzable.

Fer unes ordenances actualitzades que resolguin els dubtes apareguts en l'aplicació pràctica de les ordenances actuals.

Facilitar el desenvolupament dels àmbits que la Delimitació de Sòl Urbà contemplava i que no han estat desenvolupats.

Creació de sòl urbanitzable per a donar possibilitats de creixement al nucli.

3.2. Àrees de creixement.

Sòl urbà:

En l'actualitat el sòl urbà es troba pràcticament exhaurit, però dels sectors que la Delimitació de Sòl Urbà delimitava com a sectors a desenvolupar per Estudis de Detall i Plans Especials, tan sols s'ha tramitat una Unitat d'Actuació d'una part d'un sector.

Així, d'una banda es tractarà de facilitar la gestió per tal que aquests sectors es desenvolupin com a Unitats d'Actuació.

3.3. Equipaments en el nucli urbà.

Superfícies de sòl destinat a equipaments, actualment:

- Cementiri: 364,7 m².
- Església: 506,4 m².
- Consultori: 270,4 m².
- Ajuntament: 221,6 m².
- Escoles: 583,4 m².
- Escoles: 2.044,9 m².
- Camp de futbol: 4.183,0m².

TOTAL: 9.173,77 m².

El sòl destinat a equipaments representa un 3,83 % del sòl urbà actual.

3.4. Zones verdes en el nucli urbà.

Superfícies de sòl destinat a zones verdes, actualment:

- Carrer de la fàbrica: 804,0 m².
- Carrer de la fàbrica: 103,5 m².
- Carrer del raval: 119,5 m².
- Carrer de la costa baixa: 85,6 m².
- Hortasses: 5.075 m².

TOTAL: 6187,6 m².

El sòl destinat a zones verdes representa un 2,59 % del sòl urbà actual.

3.5. Catàleg.

Edificis d'interès històric-artístic:

La protecció dels elements i edificis d'interès històric-artístic, és un dels objectius del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal. Un primer llistat dels edificis o elements ha incloure en el precatàleg és el següent:

Fàbrica de paper.
Molí de paper.

Pont de l'Estret.
Casa Josep Serra. (Museu biblioteca Jose Serra Farré).
Torre del Petrol.
Església Parroquial de Sant Nicolau.

El nivell de protecció de cada edifici es farà en funció de la catalogació.

3.6. Espais d'especial protecció:

Un altre objectiu del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal és respectar l'entorn i el medi natural, mitjançant una protecció del paisatge, evitant la tala indiscriminada, la parcel·lació il·legal i l'extracció de terres.

Com a elements singulars dins del terme cal destacar:

La llera del riu Brugent.
L'espai de les Muntanyes de Prades, inclòs dins de Pla d'espais d'interès natural.
En aquest sentit, s'hi incorporen les previsions del PEIN sobre les Muntanyes de Prades, mitjançant la qualificació de sòl de protecció agrícola i paisatgística. En el moment que es desenvolupi el PEIN, mitjançant la declaració de l'espai protegit de les Muntanyes de Prades, i es formuli el corresponent Pla especial i el Pla rector d'ús i gestió, aquest POUM s'hi adaptarà en allò que calgui.

3.7. Infraestructures: xarxa viària.

La principal infraestructura viària és la C-240, de Reus a Montblanc. Altres vies, són la TV-7044, cap a Farena, i, en un molt petit tram, la T-743 cap a Picamoixons.

3.8. Infraestructures: xarxa ferroviària.

Línia Reus - Montblanc. La manca d'espai planer a l'estret obliga a la coincidència dels traçats de la carretera i de la via, que s'encreuaren entre passos a nivell successius i molt propers l'un del l'altre.

El projecte de línia d'alta velocitat Madrid Barcelona frontera francesa afecta una part del terme, en la seva banda est, que travessa el terme de nord a sud, amb dos túnels i amb talussos, segons la topografia del terreny.

Tanmateix aquesta línia no afecta al Pla d'Ordenació Urbanística Municipal, atès que la major part del nucli està consolidat, més enllà d'incorporar una previsió genèrica de respecte a la normativa vigent sobre ferrocarrils.

3.9. Superfícies.

En el quadre següent es fa referència a les superfícies del planejament vigent, obtingudes per medició damunt de la cartografia digital. Les superfícies en hectàrees són les següents:

Terme municipal	806,62	100%
Sòl urbà	23,89	2,96%
Sistema de parcs i jardins	0,618	0,76%
Sistema d'equipaments	0,917	1,13 %

4. Cartografia.

S'ha fet servir com a base la següent cartografia digital.

1/2000: restitució d'un vol de l'ICC de 1980, realitzat per la Direcció General d'Urbanisme. Aquest ha estat completat en algunes zones amb la base cartogràfica del CGCCT (1/500 i 1/1000).

1/5000: a partir d'un vol de l'ICC de 1991 cedida per la Diputació de Tarragona

També s'han fet servir les bases cartogràfiques del CGCCT (1/500 i 1/5000), i s'hi han incorporat els traçats de les següents infraestructures:

Alineaciones de fachadas de la C.V. de la Riba a Farena (Travesia de la Riba). Diputación Provincial de Tarragona. E: 1/1000, de maig de 1976,

TAV. Madrid-Barcelona-Frontera Francesa, tram Lleida Barcelona. Estudi informatiu d'octubre de 1997.

Variant de la Riba a Vilaverd. Direcció de Política Territorial i Obres Públiques, Generalitat de Catalunya, abril de 1998.

La cartografia digitalitzada servirà no tan sols per al Planejament sinó per a d'altres aplicacions, com poden ser mantenir al dia la situació concreta dels serveis (xarxes d'aigua, enllumenat, clavegueram,...).

5. El Planejament vigent

5.1. La Delimitació de sòl urbà vigent, va ser redactada l'any 1970, per iniciativa del Ministerio de la Vivienda – Gobierno Civil. No hi ha planejament anterior, i la delimitació de sòl fou redactada com a mesura transitòria, fet que es va reflectir en una de les disposicions transitòries, que diu:

“Atès que, segons l'Annex II de les Normes Subsidiàries i Complementàries de Planejament de l'àmbit de competència de la Comissió d'Urbanisme de Tarragona, la figura de planejament recomanada per a la Riba és la de Normes Subsidiàries de Planejament, en el termini d'un any, comptador des de l'aprovació definitiva d'aquesta Delimitació del Sòl Urbà, s'ha de formular i redactar aquella figura de planejament, que permeti analitzar la problemàtica industrial del municipi, la protecció dels cursos hídrics de què disposa, i l'adequada protecció del massís forestal existent –tant el conservat, com el que va patir incendis forestals- i que forma part de l'espai d'interès natural de les Muntanyes de Prades.”

Fou aprovada per la CUT en data 7 de febrer de 1990.

5.2. Modificació puntual de la delimitació de sòl urbà (Exp: 93/77 CUT).

Aprovada per la CUT: 31/03/1993

Promoguda per l'Ajuntament, la modificació té com a objecte la inclusió d'un àmbit del sòl urbà d'uns terrenys d'una superfície aproximada de 750 m², situats entre la carretera C-240 i el camí de l'estació de la Riba. Aquests terrenys es destinaran en part a vialitat per tal d'ampliar la vorera de la carretera, com a verd públic, i la resta com zona d'edificació privada.

5.3. Estudi de detall de l'àrea delimitada per la finca núm. 3 del carrer Carretera.(Exp 97/601 CUT)

Assabentat per la CUT: 13/11/1997.

De promoció privada, tramitat per l'Ajuntament, té com a objecte definir l'ordenació dels volums edificables d'un terreny que va ser incorporat al sòl urbà en virtut d'una modificació puntual de la Delimitació del Sòl Urbà (Exp. 93/77 CUT).

5.4. Modificació puntual de la delimitació de sòl urbà (Exp: 94/226 CUT).

Aprovada per la CUT: 11/05/1994

Publicada el 28/12/1994

Promoguda per l'Ajuntament, la modificació té com a objecte dividir l'àmbit del pla especial previst per la Delimitació del sòl urbà de la Riba front a la carretera de la Riba a Farena. Concretament, es proposa excloure de l'àmbit d'aquest Pla especial uns terrenys de 1969 m² de superfície confrontats amb la carretera esmentada.

5.5. Estudi de detall de la parcel·la industrial (Exp: 92/92 CUT).

Assabentat: La CUT es dona per assabentada el 11/03/1992.

Promoció privada, tramitat per l'Ajuntament, té com a objecte la construcció d'una nau dins l'àmbit d'un estudi de detall tal com assenyala la Delimitació de sòl urbà.

5.6. Modificació puntual de la delimitació de sòl urbà (Exp: 96/101 CUT).

Aprovada per la CUT: 8/05/1996.

Publicada: 5/08/1997.

Promoguda per l'Ajuntament, la modificació té com a objecte dividir l'àmbit del pla especial previst a la Delimitació de sòl urbà de la Riba, en la part superior del Mercadal per instal·lar-hi una depuradora.

5.7. Delimitació i divisió poligonal del Pla Especial al nord-oest del nucli de la Riba. (Exp: 97/260 CUT).